

Wommelgemse Heemkundige Kring "De Kaeck" VZW

MEDEDELINGENBLAD

Ledenblad: juni-juli 2021 - nummer 393
Tweemaandelijks tijdschrift, verschijnt op 1 februari, 1 april, 1 juni,
1 augustus, 1 oktober, 1 december
Oplage : 150 expl.
ISSN=0777-804X

Verantwoordelijke uitgever: Eddy Smits, Schaarbosstraat 10 – 2160 Wommelgem – tel.: 03/354.40.72
e-mail: eduard.smits@skynet.be - "W.H.K. De Kaeck" www.dekaeck.be - Bankrekening (IBAN) : BE12 9799 5205 4092

TE NOTEREN:

Stilletjes aan keren we terug naar een normale toestand en kunnen we, nog steeds onder voorbehoud, reeds enkele activiteiten aankondigen.

25 juli - DAGFIETSTOCHT.

05 september - HEEMFEESTEN

**05, 12 en 18 september - TENTOONSTELLING
"WOMMELGEMSE KOPPEN"**

**25 september - verlenen we onze medewerking
aan de verenigingendag ingericht t.g.v. de
opening van "Vrijtijdscentrum Brieleke".**

**13 november voorzien we ons JAARFEEST
(Teerfeest) - de datum staat nog niet vast
en is afhankelijk van de toegankelijkheid
van de zaal van de K.H. De Verbroedering.**

**In december plannen we nog een voordracht op
een zaterdagmiddag.**

SCHENKINGEN

Wanneer we over schenkingen spreken denken heel wat mensen aan voorwerpen die je kunt vastnemen en in het museum ten toon kunt stellen. Maar ook papieren documenten betreffende ouders en voorouders, woningen, verkavelingen, arbeidsdocumenten, verenigingsdocumenten tot hetgeen we noemen "persoonlijke archieven" zijn schenkingen en dus welkom. Heden ten dage is er nog een derde soort schenkingen, deze die ons worden overgemaakt via het internet en "gedigitaliseerde informatie" bevat.

Het maakt het voor de kring niet gemakkelijker om dit allemaal op een toegankelijke manier te bewaren en te archiveren. Maar we doen ons best!

In elk geval aan alle "schenkers" een dikke merci!

Wat is er zoal "binnen gekomen";

Vanwege Staf De Ridder (toebehoord hebbend aan zijn vader):

* Een broodsnijmachine

* Een draagbaar radiootje Neufunk

* Enkele blikken koekendozen

* Een onderzetter voor potten

Van Wiske Theys

* 2 zwarte schoolkindervoorschoten(?)

Van Hedwich Houben (digitaal)

* Akten betreffende haar voorouders

Van Dhr. Van der Avort

* 2 T-Shirts met logo van 150 jr. Brandweer, 100 jr.

K.H. De Verbroedering en 60 j. Wommelgemse
Turners

* T-Shirt met logo van KWB

Dank aan alle schenkers!

DE ALG. VERGADERING

Het zal onze leden wel duidelijk zijn dat we in deze coronaperiode de Algemene Vergadering, met de hieraan gekoppelde pannenkoekenslag, niet konden laten doorgaan. Anderzijds zijn er enkele wettelijke verplichtingen, zoals het goedkeuren van de jaarrekening, die hoe dan ook "moeten" gebeuren. We zijn daarom "te rade" gegaan bij enkele "specialisten" om na te gaan hoe we dit probleem kunnen oplossen. Zij verwijzen naar de mogelijkheid om, uitzonderlijk, een "schriftelijke Algemene Vergadering" te houden.

In de loop van de maand mogen onze leden een viertal documenten in hun brievenbus of e-mail box verwachten. We verwachten dan van onze leden dat

zij deze documenten doornemen en er hun goedkeuring aan hechten.

Anderzijds is het onze intentie om tijdens het teerfeest (in november?), tussen de soep en de patatten zeg maar, enige toelichting te geven over het verlopen jaar 2020. Zo blijven we toch min of meer "op de goede weg", en als de pandemie verder afneemt dan verwachten we jullie, voor de volgende Alg. Vergadering, in ons vertrouwd lokaal in januari en/of februari 2022, voor de volgende Alg. Vergadering.

DE CURVIMETER

Dat is de naam van het toestelletje waarvan we in vorige uitgave vroegen wie dit toestel kende. En wees niet verbaasd, 32 (!) leden wisten ons te vertellen waarvoor dit toestelletje diende.

Het afgebeelde toestel is een mechanische curvimeter, een apparaat dat dient om de lengte van een weg op een wegenkaart (stafkaart, topografische kaart...) te kennen. Een weg die u van A naar B brengt, zal vrijwel nooit uit een rechte lijn bestaan, maar meestal heel wat bochten bevatten. Een liniaal om de afstand te meten is dus niet bruikbaar. Je kunt natuurlijk een draad over de te volgen weg leggen en daarna met de

draadlengte en met behulp van de schaal de afstand bepalen. Zeer omslachtig en zelden nauwkeurig.

De "curvimeter" heeft onderaan een wieltje waarmee de route op de kaart kan gevolgd worden. Via een overbrengingsmechanisme brengt dit wieltje de naald in beweging. Deze naald loopt over gekleurde ringen die overeenkomen met de schaal van de kaart.

De 0 kilometer staat bovenaan. Wanneer met het wieltje over de kaart gereden wordt, beweegt de wijzer en geeft de afgelegde afstand aan. Voor het geval de afstand zo lang is dat de wijzer helemaal klokje rond gaat, steekt buiten de rand nog een ronddraaiend plaatje uit dat aangeeft hoe vaak de wijzer rond is geweest.

Uiteraard is de nauwkeurigheid afhankelijk van de manier waarop je op de kaart rijdt. Geoefende mensen (militairen bijvoorbeeld) slagen erin om vrij nauwkeurig de afstand te bepalen (belangrijk bij "dagmarsen" want een kilometer meer dan voorzien kan best vermeden worden....)

BBW & WO1

Er staat een nieuw boek op stapel! "Brouwerij Beirens en de Eerste Wereldoorlog" is de titel van onze volgende uitgave en is van de hand, hoe kan het ook anders, van ons gewaardeerd lid Paul Daeleman. In een drietal hoofdstukken geeft Paul ons een kijk op het reilen en zeilen in de brouwerij, juist voor, tijdens en juist na de eerste wereldoorlog. Het boek was voorzien voor het voorjaar 2021, maar door een coronabesmetting zijn we enige tijd verloren zodat de publicatie in het najaar zal zijn. In de "mededelingen" van augustus meer nieuws hierover.

EEN "MISLUKTE AANSLAG" OP SINT-JOZEF VAN VLAANDEREN

Lang geleden prijkte er een beeld van Sint-Jozef boven de ingang van het Godshuis in het Kallement. Dat beeld is op een bepaald ogenblik verdwenen en werd terug gevonden onder een afdak tussen de rommel. Op zich spijtig want op oude prentkaarten is het wel te zien. Om die reden werd er met de familie Beirens overeengekomen dat het beeld zou verhuizen naar de tuin van het documentatiecentrum van onze kring.

Er werd een betonnen sokkel gegoten en het beeld kreeg een plaats achteraan in de hoek van de tuin. Het beeld werd ooit geschilderd met latexverf en die begon helemaal af te schilferen. Wij deden navraag hoe we het beeld het beste konden bewaren en kregen de raad om de latexverf er voorzichtig met een mesje en vingernagels af te peuteren. Daar zijn we een hele tijd mee bezig geweest en toen werd ook zichtbaar dat het wapenschild dat tegen de mantel van Sint Jozef leunt, ooit een gele leeuw op een zwarte ondergrond had. Vandaar ook de naam "Sint-Jozef van Vlaanderen". Uit opzoeken blijkt dat dit soort beeld niet zo erg veel voorkomt.

Sint-Jozef heeft dus een onderkomen gekregen in onze tuin. Groot was de verbazing wanneer wij op een van de werkdondertagen vaststelden dat het beeld opeens tussen de takken en bladeren stond...!?!? Het bleek dat van één der bomen die een tiental meter verder naast de fortgracht staat een tak van wel 30 cm doormeter was afgebroken. De tak lag deels op onze afsluiting en het uiteinde van 10 cm doormeter had de kop van het beeld op 10 cm na gemist...

(Foto R. Dockx)

De hangende tak bleef nog steeds een bedreiging want vroeg of laat zou men deze tak willen opruimen. Vermits men geen toegang heeft tot onze tuin zou het kunnen dat bij het doorzagen een stuk van de tak toch nog zou vallen en er schade aan het beeld zou kunnen komen.

Die dag waren de arbeiders van de gemeente net bezig met het opruimen van andere stormschade. Er werd medegedeeld dat er een tak was afgebroken en dat die onze Sint-Jozef net had gemist. “Daar gelooft toch niemand meer in” was het antwoord maar de boel werd toch wel opgekuist.

Spijtig genoeg moeten wij vaststellen dat er na windvlagen verschillende kleine en middelgrote takken uit de bomen in de tuin van het documentatiecentrum waaien. Het gevaar is dus niet helemaal geweken. Daarbij komt nog dat er bij deze boomsoort, witte abeel, erg veel scheuten opschieten. Met de grasmachine kunnen de kleinere wel afgereden worden maar dat geeft als gevolg dat er knoesten ontstaan in het gazon die het kort maaien vrijwel onmogelijk maken

DE MEIKEVER

Naast het feit dat in mei elke vogel een ei zou leggen, kwam in die maand ook de meikever tevoorschijn. Ik schrijf wel kwam want de laatste jaren was het waarnemen van een meikever eerder een zeldzaamheid. Niet echter dit jaar al moesten we tot einde mei en wat droger en warmer weer wachten om de kevers massaal te zien opduiken. In zo'n geval spreekt men van een meikeverjaar. Deze kunnen om de drie jaar voorkomen. Bij goede omstandigheden worden er veel eieren gelegd en als die eieren dan weer goed overleven, krijgt men een piek. Alles is afhankelijk van het weer en een natte zomer is helemaal niet goed. Dan zitten er veel schimmels in de grond en sterven de larven in de grond.

Voor dat de kever uit de grond kruipt, heeft hij dus drie jaar als eitje, larven en pop in de grond geleefd waar hij zich te goed deed aan plantwortels. Bij

het opwarmen van de grond kruipen de kevers naar boven en gaan ze op zoek naar een partner om de hele cyclus opnieuw te doen beginnen. De volwassen kevers verschuilen zich overdag in beukenhagen of eikenbomen waar ze zich te goed doen aan de blaadjes.

De meikever kreeg in de volksmond ook verschillende namen. In onze streken spreekt men van maalter, molenaar, mulder of in het Wommelgem meuldenteir of meulder. Dit heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat er op de dekschilden wat wit voorkomt net of er bloem op ligt. Dat ziet men bij kevers die pas uit de grond zijn gekropen. Het feit dat de larve engerling wordt genoemd, wijst er duidelijk op dat de boeren er niet erg mee opgezet waren.

De meikever is vooral 's avonds actief en heeft de gewoonte naar het licht van straatlampen te vliegen. Dat resulteert gewoonlijk in een val naar beneden waar ze dan kunnen worden opgeraapt. Gezien dit 's avonds gebeurde, waren het vooral oudere broers of vaders die op die manier voor hun broers/zusjes of kinderen meikevers gingen zoeken. Ge kon dan op een avond een duistere figuur langs de haag zien lopen. Er geruststellend was dat niet en als ge hem dan voorbijging, bleek het een van de burens te zijn die je geruststelde met de woorden “*ik ben wa meuldenteirs ont zuuken veur ons manne*”.

Overdag zochten de kinderen de kevers zelf. Dat kon door hard te schudden aan de stammetjes van de haag. Daardoor vielen de slapende kevers op de grond.

(Wikipedia.Nl)

De meikever was dikwijls ook altijd een dankbaar levend speelgoed. Ze werden door de jeugd gevangen en in een bokaal met wat beukenbladeren gestopt. Veel actie bracht zoiets niet met zich mee daar de diertjes de gewoonte hebben overdag te rusten. Een andere manier was om een kever in een luciferdoosje te steken. Dat kon dan in je broekzak en zo kon je aan je vriendjes op school je vangst laten bewonderen. Soms werd een dun garendraadje rond

het pootje van de kever gebonden en liet men hem dan opvliegen. Maar door gebruik van pesticiden is de meikever daarna bijna uitgeroeid. Omdat de landbouwers verstandiger omgaan met pesticiden gaat het beter.

Dus vanavond even post vatten in de tuin en wachten op voorbijvliegende kevers

Nog even dit: er is ook een junikever. Die is kleiner en zoals zijn naam het zegt, vliegt die in juni. De larven leven van wortels van onder andere grassen en zijn de oorzaak van al die blotte plekken in gazons.

EEN GOEDE RAAD

Chemische bestrijding van engerlingen is uit den boze. Buiten de engerlingen worden ook andere en nuttige insecten gedood en dat is niet de bedoeling. Engerlingen van de meeste kevers zijn zeer goed te bestrijden met nematoden ook wel aaltjes genoemd. Deze microscopisch kleine aaltjes leven in symbiose met een bacterie. Eenmaal in de bodem uitgezet zoeken ze de larven op en dringen in de larven. In de larve scheiden ze een bacterie af die de larve doodt. In de dode larve ontstaat een nieuwe generatie aaltjes die op zoek gaan naar nieuwe larven om ze te infecteren. Aaltjes kunnen niet lang buiten een "gastheer" overleven. Zijn er geen prooien meer, dan sterven ze.

HEROPBOUW KOETSHUIS KASTEEL SELSAETEN

Je hebt het misschien ook al gemerkt.... men is gestart met de heropbouw van het koetshuis verbonden aan het kasteel Selsaeten. Zoals je weet, waren we niet gelukkig met de afbraak van het gebouw. Restaureren, zo dachten we, is niet hetzelfde als een gebouw volledig afbreken. Trouwens dit gebouw was mede geklasseerd in het klasseringsbesluit dat de omgeving van het kasteelomvat en het kwam ons dan ook zeer eigenaardig over dat men dit gebouw zomaar mocht afbreken.

We werden evenwel geïnformeerd dat het koetshuis volledig zou heropgebouwd worden en het nieuwe gebouw identiek aan het oude zou zijn. Het enige verschil: voor de heropbouw mocht met moderne materialen gebruiken....

Men is dus gestart met de ruwbouw en de vraag is of het nieuwe gebouw er gaat uitzien als het oude....

(Het "oude koetshuis" in een winters kleedje)

We kunnen het op dit moment niet met zekerheid zeggen maar het lijkt ons zo te zijn dat er toch enige "afwijkingen" zijn. Wachten dus op de voltooiing ! Door onze kring werden in het verleden een aantal foto's gemaakt. We zouden dus een "zoek de verschillen"-tocht kunnen organiseren

Toch nog een belangrijke toelichting: de heemkundige kring heeft een duidelijk standpunt over restaureren en/of heropbouwen van het patrimonium. In principe willen we dat waardevolle historische gebouwen, en dat kan gaan van een eenvoudig arbeiderswoninkje, over oude hoeves en burgershuizen tot imposante kastelen, bewaard blijven maar met dien verstande dat het gebouw, na restauratie, ook gebruikt kan worden. Het heeft helemaal geen zin om een gebouw te restaureren en het daarna ongebruikt te laten. Binnen de kortste tijd zal het gerestaureerde gebouw dan opnieuw verkrotten en dat kan de bedoeling niet zijn.

DAGFIETSTOCHT

We fietsen richting Boom en brengen een bezoek aan het kleimuseum. We kunnen nog niets meedelen aangaande de deelname in de kosten (middagmaal) daar afspraken met horeca-zaken nog niet gemaakt konden worden. Zodra hierover meer bekend is, sturen we jullie een afzonderlijk berichtje met de nodige informatie. Het museum Rupelklei is een museum waar verschillende thema's aan bod komen. Uiteraard is de verwerking van klei tot baksteen het hoofdthema maar daarnaast wordt er ook aandacht geschonken aan de sociale omstandigheden, opgegraven voorwerpen enz.. Het loont de moeite om er onze fiets even aan de kant te zetten en dit niet al te groot museum te bezoeken.

*Werkten mee aan dit nummer:
Bestuursorgaan, Herman Meeus.*